

41. møde

Onsdag den 21. januar 1998 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministrene.

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr.

F 35:

Forespørgsel til statsministeren [om ændring af loven om taxikørsel].

Af Ole Donner (DF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 15/1 98).

3) Forhandling om redegørelse nr. R 9:

Sundhedsministerens redegørelse af 13. januar 1998 om forebyggelse.

(Redegørelsen anmeldt 13/1 98. Redegørelsen givet 13/1 98. Meddelelse om forhandling 13/1 98).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 61:

Forslag til lov om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. (Enliges adgang til behandling).

Af Anne Baastrup (SF), Dorte Bennedsen (S), Flemming Oppfeldt (V), Vibeke Peschardt (RV), Tom Behnke (FP) og Bruno Jerup (EL) m.fl.

(Fremsat 7/11 97).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr.

B 34:

Forslag til folketingsbeslutning om tilbud om vederlagsfri influenzavaccination til ældre.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.

(Fremsat 28/10 97).

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 66:

Forslag til folketingsbeslutning om tilladelse til cannabinolfri hampdyrkning i Danmark.

Af Peter Hansen-Nord (V), Lene Espersen (KF), Kristen Touborg (SF), Niels Højland (FP), Bent Hindrup Andersen (EL), Addi Andersen (CD), Kristian Thulesen Dahl (DF) og Jacob Haugaard (UP).

(Fremsat 13/11 97).

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Ivar Hansen):

Medlem af Folketinget Hans Hækkerup har meddelt mig, at han på grund af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov, jf. Folketingets forretningsordens § 41, stk. 3, litra d, fra og med den 22. januar 1998 og om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Uddannelseskraft ved forsøg med skolestart).

(Lovforslag nr. L 161).

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Forstærket integration af børn af flygtninge og indvandrere).

(Lovforslag nr. L 162).

Forslag til lov om undervisning i dansk som andetsprog for voksne udlændinge m.fl. og sprogcentre.

(Lovforslag nr. L 163).

Medlemmer af Folketinget Arne Melchior (CD), Sonja Albrink (CD) og Peter Duetoft (CD) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til erhvervsministeren og skatteministeren:

»Vil ministrene redegøre for regeringens planer for turismens fremtidige udvikling, herunder for de områder i lovgivningen, hvor turisterhvervene bliver negativt særbehandlet?«
(Forespørgsel nr. F 37).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

A. Spørgetimen

Første næstformand (Ivar Hansen):

Til at besvare spørgsmål i denne spørgetime har statsministeren udpeget kulturministeren og skatteministeren.

Jeg kan oplyse, at der ikke er tilmeldt spørgerne til skatteministeren, men der er til kulturministeren tilmeldt tre spørgerne, der vil få ordet i denne rækkefølge:

- 1) Ester Larsen.
- 2) Margrete Auken.
- 3) Torben Rechendorff.

Ministeren får ordet, hver gang et medlem har afsluttet et indlæg og har første gang 2 minutter til rådighed og de følgende gange 1 minut. Medlemmernes taletid er et minut.

Hovedspørgeren kan få ordet 2 gange; og herefter er der som bekendt mulighed for, at medspørgerne kan få ordet 1 gang. Et hovedspørgsmål med eventuelle tillægsspørgsmål må højst tage 15 minutter.

Spm. nr. US 34

Ester Larsen (V):

Teaterfuglen er nu død. Kulturministeren valgte at lægge sagen i mølpose allerede for 3/4 år siden, dengang projektet efter alle solemærker at dømme ikke kunne blive vedtaget i Borgerrepræsentationen. Regeringen satsede uden held på at kommunevalget ville ændre på det forhold.

Nu har ministeren minsandten dekretet, at der er brug for en tænkepause. Jamen betyder det, at man slet ikke i det 3/4 år har tænkt over, hvad man skulle stille op, hvis sagen fik det udfald, som al sandsynlighed talte for? Det havde været velgørende og vel også naturligt, om ministeren havde haft en handlingsplan

klar, når fuglen faldt, for Det Kongelige Teaters problemer er jo stadig uløste.

Mit spørgsmål er nu: Vil ministeren garantere, at et nyt forslag til byggeri til Det Kongelige Teater kommer til at hvile på en grundig analyse af, hvilken eller hvilke kunstarter der skal bygges for? Det er vigtigt, når det nu er fastslået, at kunstarterne ikke kan være sammen, at man så træffer beslutning om et nyt byggeri på et gennemanalyseret grundlag.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Når jeg har udtalt, at der er behov for en tænkepause, så er det ikke, fordi vi ikke har tænkt meget – det tror jeg også fru Ester Larsen ved – på baggrund af den sag, der har været til behandling og den ansøgning til Københavns Borgerrepræsentation, som har været afsendt for at få dispensation fra lokalplanen.

Hele det byggeprojekt, som altså nu ikke kan gennemføres, hviler naturligvis på et stærkt og grundigt forarbejde, og jeg har – uanset om spørgeren føler sig overbevist om det eller ej – været ret optimistisk med hensyn til muligheden for at gennemføre projektet helt frem til, at jeg ved konstitueringsaftalerne i Københavns Borgerrepræsentation oplevede og kunne se, at løbet var ved at være kørt. Det tog jo altså så kun 14 dage ind i det nye år, før vi måtte konstatere, at vi ikke kunne komme igennem med Sverre Fehns projekt til et skuespilhus ved Det Kongelige Teater.

Det er fortsat ambitionen at leve op til det til-sagn, den del af aftalen, som også partiet Venstre er med i, om, at der skal bygges et nyt skuespilhus til Det Kongelige Teater. Det er skuespillet, der skal have nye vilkår. Det er den del af aftalen, der fortsat står. Den agter jeg naturligvis at forhandle med forligspartierne – de partier, der er med i aftalen om Det Kongelige Teater – for på den baggrund at vurdere, hvordan vi kommer videre.

Tænkepausen behøver ikke at vare meget længe, men det kræver altså, at forligspartierne sætter sig sammen og i god tid begynder at forberede den næste 4-års-aftale for Det Kongelige Teater, for det er faktisk det, det drejer sig om, når vi nu ikke kunne gennemføre den del af aftalen, der gik ud på at bygge Sverre Fehns projekt.

Ester Larsen (V):

Må jeg forstå ministerens svar sådan, at man ikke agter at foretage en analyse af, hvilken

kunstart det er mest hensigtsmæssigt at bygge for? Der har været sat store spørgsmålstegn ved, om det var korrekt, at det var skuespilkunsten, der skulle tilgodeses med et nybyggeri. Jeg må forstå, at ministeren vil arbejde videre uden at sikre sig, at grundlaget for beslutningen er gennemanalyseret.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Sådan skulle mit svar faktisk ikke forstås. Det er jo sådan, at en tænkepause jo godt kan bruges til analyser. Jeg mener, det er vigtigt, at jeg gør mig nogle overvejelser, og at også forligspartierne eventuelt gør sig nogle overvejelser om, hvordan vi på ny får gennemtænkt de argumenter, der var i den seneste beslutning: at kunstarterne skulle være samlet.

Det er altså fortsat det, der ligger i forliget, men det behøver da ikke at være sådan til tid og evighed. Og jeg er da meget indstillet på, at vi kan se på det og få det gennemanalyseret og begrundet endnu en gang. Hvis begrundelsen så ikke står stærkt nok, så er det måske det, der skal være udgangspunktet for en ny beslutning.

Jeg skal dog gøre opmærksom på, at det, vi har foretaget os undervejs i de seneste år på Det Kongelige Teater, er jo, at vi har tilpasset Gamle Scene på Det Kongelige Teater til opera og ballet. Derfor er det vel stadig væk, og det er det jeg fastholder, et skuespilhus, der er på dagsordenen. Og det er det, der foreløbig er regeringens ambition at få gennemført på et tidspunkt, når vi har fået tænkt os om.

Margrete Auken (SF):

Det der med, at vi vil have Gamle Scene bygget om, tager jeg i næste spørgsmål.

Jeg vil her godt spørge ministeren om, hvad det er for et grundlag, der ligger. Det er jo ikke kun forligspartierne, der har kunnet tænke i den her tid.

Jeg har faktisk også kunnet gøre det, og jeg har faktisk spurgt ministeren, om jeg godt måtte se den generalplan, den udviklingsplan, der ligger for alle kunstarterne, og som ligger bag den store beslutning om at investere nærmest 1 mia. kr. i en ombygning. Og så har jeg fået tilsendt to sider. Jeg har ganske vist fået dem to gange, så der er fire sider, men det er de samme sider, og de er fra 1992. Det er, hvad jeg kunne få, og det har jeg fået fra ministeren, som har bedt om at få dem fra Det Kongelige Teaters bestyrelse.

Jeg vil gerne spørge: Foreligger der andet, som ministeren så ikke har sendt over til os, siden ministeren siger, at der ligger et stort, grundigt forarbejde? Eller er det det, han kalder et grundigt forarbejde?

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Ministeren har naturligvis sendt det frem, som der formelt foreligger. Udgangspunktet for begrundelsen om at bevare kunstarterne sammen er jo Det Kongelige Teaters historie i Danmark, dvs. en historisk begrundelse, og den har de fem forligspartier bag forliget om Det Kongelige Teater og den 4-års-aftale, der er nu, ikke haft grund til at anfægte.

Jeg har med det svar, jeg har givet fru Ester Larsen, sagt, at jeg gerne vil diskutere det her på ny. Jeg har i øvrigt også sagt til fru Margrete Auken undervejs, at jeg vil gerne diskutere et nyt beslutningsgrundlag. Men jeg mener ikke, at beslutningsgrundlaget er fjernet, og det er stadig væk ambitionen. Det er vel også det, der er omfattet af aftalen!

Men jeg ser frem til en diskussion af det her, og det er også derfor, jeg mener, at vi har brug for en tænkepause hver for sig. Tænkepausen kan bruges til at diskutere og evt. finde frem til et nyt beslutningsgrundlag. Det står fortsat fast, at Det Kongelige Teater mangler plads til skuespillet, mangler bedre forhold for skuespillet, sådan som situationen er i dag. Det tror jeg ikke nogen kan være ret uenige med mig i.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 35

Margrete Auken (SF):

Så kan vi direkte i forlængelse af dette sidste gå videre og forstå, at ministeren stadig væk bliver fejlinformeret om, hvad det var, der skete i midten af 1980'erne med Gamle Scene. Jeg har set, at teaterchefen – men han siger nu så meget – har været ude flere gange både på skrift og mundligt og sige, at det var en stor ombygning, der blev lavet til ære for operaen.

På det møde, som blev holdt på Kunstakademiet, hvor ministeren som sædvanlig ikke kom, på trods af at han som sædvanlig var inviteret – der var heller ingen fra ministeriet – oplyste Niels Koppel, som var arkitekt på den ombygning, at der intet var i den opbygning, som var specielt for operaen. Det var alt sammen gene-

relle teaterforbedringer inde bagved, og der var intet, der ikke i lige så høj grad gavnede de andre kunstarter inklusive skuespillet. Det eneste, man her kunne diskutere, var udvidelsen af orkestergraven, som i øvrigt kom senere.

Med hensyn til den udvidelse af orkestergraven vil jeg godt spørge ministeren, om han er klar over det her. Ved han det? Eller får han stadig væk kun fejlinformationer fra teaterchefen? Og ved han også, at den orkestergrav kan overdækkes? Det vil sige, at den oven i købet i sig selv kan blive en gevinst for skuespillet.

Jeg vil godt have ministeren til at bekræfte, at han får ordentlig information om den ombygning, og jeg går ud fra, at Niels Koppel ikke lyver.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg går også stærkt ud fra, at teaterchefen på Det Kongelige Teater ikke lyver over for kulturministeren. Men jeg tror i øvrigt, at jeg er ret velinformeret om alle årsagerne til ombygningerne og tilpasningerne i Det Kongelige Teater frem til nu.

Som situationen er i dag, er Ny Scene beregnet primært til ballet og til opera. Jeg er godt klar over teknikken også omkring overdækningen af orkestergraven osv., så jeg har alle de informationer, som fru Margrete Auken oplyster.

Når jeg ikke kan deltage i alle møder, er det jo, fordi ministeren ikke kan komme til alle møder, der omhandler Det Kongelige Teater, for så ville jeg have haft overordentlig travlt. Det har jeg også haft med andre sager i det år, der er gået.

Jeg er indstillet på at diskutere de her ting, og det er det tilsagn, jeg gerne vil give fru Margrete Auken på baggrund af det spørgsmål, der er stillet.

Margrete Auken (SF):

Jeg kan forstå på ministeren, at det jo altså ville være meget godt alligevel, hvis ministeren blev informeret af andre end teaterchefen, som jo – det kan vi se af Det Kongelige Teaters beretning – er meget, meget skæv i sine informationer, for dér refererer han også diskussionen internt på teatret forkert. Og det gør han så efter, at han har givet stort set alle andre grupper end dem, der snakker ham efter munden, mundkurv på.

Jeg vil godt spørge ministeren, om han ikke godt vil fortælle mig, hvad der specielt ved den ombygning – jeg var selv i Folketinget dengang,

jeg husker det – er til gavn for operaen og balletten bortset fra orkestergraven.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg forstår, at teaterchefen har et troværdighedsproblem i forhold til fru Margrete Auken. Det har jeg forstået også her på det seneste.

Med hensyn til den ombygning, der er foretaget løbende af Det Kongelige Teater, mener jeg allerede, at jeg har svaret.

Ester Larsen (V):

Der er sat spørgsmålstegn ved, om det måske var mere hensigtsmæssigt at bygge for operaen end for skuespillet. Og jeg bliver nødt til, selv om ministeren hævder, at der er foregået tænkning i det trekvarte år, der er gået, at spørge, om vi kan drøfte resultaterne af tænkningen. Om den tænkepause, som ministeren dekretede, ikke meget nyttigt kunne bruges til at gå ind og analysere, hvad det er for en kunstart, vi har behov for at bygge for?

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg mener, at jeg har givet tilsagn om, at jeg gerne vil være med til det. Men jeg må også minde fru Ester Larsen om, at når påstanden om, at der ikke har været tænkt i den periode, hvor vi har overvejet byggeriet, kommer, så er det jo, fordi forligspartierne har fastholdt ambitionen om at stå ved forliget og bygge det skuespilhus, som man faktisk var enige om. Vi har haft adskillige møder undervejs, hvor det er blevet bekræftet. Derfor har jeg ikke haft brug for officielt at etablere andre byggeplaner. Det håber jeg fru Ester Larsen har forståelse for.

Men selvfølgelig skal det her nyvurderes, når vi skal i gang med en investering på 750 mio. kr., måske op til 1 mia. kr., et eller andet sted, som altså ikke kan være på Kongens Nytorv, sådan som Københavns Kommune indtil nu har truffet sin beslutning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. US 36

Torben Rechendorff (KF):

Også jeg konstaterer, at fuglen er fløjet eller død, eller hvad det er, den er. Jeg beklager, at det forholder sig sådan, men sådan forholder det sig. Derfor kan forligskredsens forslag til, hvordan vi løser skuespillets problem, altså

ikke gennemføres. Altså skal der efter min opfattelse laves en ny helhedsplan for, hvordan skuespillets problemer løses.

I den forbindelse vil jeg gerne spørge ministeren: Er ministeren enig i, at der nu må laves en helhedsplan for, hvordan vi nu arbejder os frem mod det mål? Og er ministeren også enig i, at før den helhedsplan foreligger, kan vi ikke begynde at afholde udgifter til restaurering af den ene eller den anden eller den tredje scene, i hvert fald ikke udgifter, der ligger ud over Det Kongelige Teaters eget budget?

Jeg synes, det er meget vigtigt, at forudsætningerne for helhedsplanen nu bliver bragt i orden. Det er så muligt, at den første forudsætning i den helhedsplan skal være en istandsættelse, men helhedsplanen må være der først. Er ministeren enig i det?

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg er enig med hr. Torben Rechendorff i, at det er vigtigt, at forligspartierne sætter sig sammen og tænker over, hvad der nu skal ske.

Jeg mener også, at der i den plan, vi allerede havde – næsten uanset byggeriet – er nogle ting, der skal gøres ved Ny Scene og dermed ved Stærekassen; at vi også har en forpligtelse til at vedligeholde Stærekassen udvendigt f.eks., så den bliver respekteret som den fredede bygning, den er, hvad vi nu end måtte mene om fredningen, for det kan der også være forskellige meninger om.

Det at sikre Det Kongelige Teaters skuespil nogle muligheder for at udfolde sig er også en opgave, vi har på kort sigt. Ny Scene er stadig væk anvendelig, men den kunne godt kræve lidt renovering, både med hensyn til tilskuerfaciliteter og med hensyn til scenefaciliteter. Og dermed mener jeg også, at forsøgsscenen, Turbinehallerne, som Det Kongelige Teater har, også kræver en kærlig hånd. Det vil alt sammen kunne afholdes inden for nogle beløb, der er forsvarlige, for det vil være permanente forbedringer.

Men det er naturligvis ting – og det er så et tilsagn til hr. Torben Rechendorff – vi skal diskutere med forligspartierne, inden vi sætter det i gang. Og det agter jeg at vi får diskuteret, inden der er gået alt for lang tid.

Torben Rechendorff (KF):

Jeg er sådan set tilfreds med ministerens svar, idet jeg understreger, at det, ministeren selv sagde, var, at det var en plan, som vi havde, og

ikke en plan, som vi har. Planen er faldet på gulvet.

Det, som jeg er nølende og tøvende overfor, er altså, at vi nu begynder på vedligeholdelsesarbejder på bygninger, som vi ikke rigtigt ved, hvad skal bruges til. Derfor takker jeg for tilsagnet om, at det første, der sker i denne sag, er, at forligskredsen sætter sig sammen og drøfter, hvor vi er nu. Er det rigtigt forstået?

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Det første, der sker, er, at forligskredsen sætter sig sammen, mens jeg samtidig arbejder på eventuelt at finde de nødvendige økonomiske midler til at gennemføre de beslutninger, som forligskredsen bliver enig om. Det tror jeg hr. Rechendorff vil have forståelse for, sådan at vi ikke skal forsinkes i den proces.

Så mener jeg i øvrigt, at løbende vedligeholdelse af Det Kgl. Teaters bygninger også er en opgave, som en minister i hvert fald hele tiden må forholde sig til, og som han skal sikre kan gennemføres, og det skal der også skaffes de fornødne økonomiske midler til.

Men naturligvis sætter vi os sammen, og jeg synes, vi hver for sig skal møde velforberedte efter denne lille tænkepause. Efter at chokket over, at Fuglen faldt, har lagt sig, vil vi kunne se på det her med friske øjne. Det agter jeg i hvert fald at gøre.

Margrete Auken (SF):

For en gangs skyld er jeg enig med ministeren. Det ville være godt, hvis Det Kgl. Teater vedligeholdt sine bygninger. Der er altså nogle, som undrer sig over, at det er, som om man har ment, at Stærekassen var fredet helt ned til nultermændene, så der ikke engang kunne gøres rent.

Jeg synes, det er fint, at man får gjort bygningen i stand, og jeg mener, at fredningen i og for sig giver vide rammer for en ordentlig istandsættelse, men jeg vil godt spørge ministeren: Vil det stadig være sådan, at vi andre ikke må være med i den samtale? Jeg kan forstå, at der hele tiden bliver sagt forligspartierne, og jeg synes, det er lidt ærgerligt, at denne debat om Det Kgl. Teater kører så underligt sådan på siden også af Folketinget.

Jeg har ikke noget imod, at man selvfølgelig snakker med forligspartierne også, men jeg vil godt spørge ministeren, om det ikke godt må blive en debat, som alle kan være med i.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Jeg mener nu, der har været ganske mange med i denne debat og også partier, der ikke var med i forligskredsen, men jeg synes nok, at ved næste skridt må forligspartierne se hinanden i øjnene først, og så har jeg personlig ikke noget imod, at vi udvider kredsen. Der skal også varmes op til en ny, 4-årig aftale, og der er ikke patent på, hvem der skal være med i den. Jeg tror, alle partier vil blive indbudt til den, hvis de så også vil være med til at træffe alle former for beslutninger i den proces.

Jeg vil meget gerne gå ind for den åbne samtale og den fri dialog. Det ved jeg, at fru Margrete Auken også ved, så det tilsagn vil jeg gerne give. Men det er i første omgang forligspartiernes opgave at sætte sig sammen, og derefter er ingen udelukket fra at deltage i diskussionen.

Ester Larsen (V):

Jeg tror ikke, der er nogen her i Tinget, som sætter sig imod, at statens bygninger bliver løbende vedligeholdt, og hvis det drejer sig om at istandsætte Stærekassen udvendigt, ser jeg ikke noget problem i det.

Det, jeg gerne vil efterspørge, er, om ministeren er sindet at lave en indretning af Stærekassen fuldstændig uafhængigt af en helhedsløsning på hele Det Kgl. Teaters problem. Det er da ret afgørende, hvad teatret får at spille på ved siden af Stærekassen. Det må have stor, afgørende betydning for, hvad Stærekassen overhovedet skal bruges til, så denne snak i forligskredsen baserer sig da formentlig på en helhedsplan og ikke bare på løse fornemmelser.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Nu er der forhåbentlig ikke ret mange beslutninger, som vi træffer her, der kun baserer sig på løse fornemmelser, så derfor vil jeg gerne sige, at helhedsplanen naturligvis er vigtig, men der er også et tidsperspektiv, før der kan ligge en eller anden løsning på pladsproblemet på Det Kgl. Teater, også hvis man skulle beslutte sig for at bygge noget helt andet i et skuespilhus.

Derfor ser jeg Den Ny Scene og dermed Stærekassen som det sted, hvor det kongelige skuespil skal finde sted på kort sigt, og det har jeg som minister og ansvarlig for dette område et ansvar for kan foregå under rimelige forhold, så derfor kommer en indvendig renovering under en eller anden form også på tale, men den diskussion vil jeg naturligvis gerne have

med forligspartierne, så det ikke støder imod ønsket om at se det hele i en sammenhæng.

Jeg ønsker meget gerne at se det hele i en sammenhæng, men der er altså også nogle løsninger på det korte sigt, som Det Kgl. Teater skal have mulighed for at gennemføre, for at skuespillet ikke skal være helt tabt i den proces og i den ulykkelige situation, som vi står i i øjeblikket, og som jeg forstår, at forligspartierne generelt mener er ulykkelig.

Bertel Haarder (V):

Hvis vi skruer tiden et par måneder tilbage, havde vi en minister og en regering, som med alle midler forsøgte at true Borgerrepræsentationen til at acceptere projektet med Teaterfluglen, og det hed sig dengang: Hvis I ikke tager præcis det projekt, får I ingenting.

Nu taler kulturministeren helt åbent om, at selvfølgelig kan de 700 mio. kr. bruges til et andet projekt. På den baggrund vil jeg gerne spørge kulturministeren, om han vil tilstå sin brøde, iklæde sig sæk og aske over for Københavns Borgerrepræsentation og erkende, at det var bluff, bluff og atter bluff.

Kulturministeren (Ebbe Lundgaard):

Her kan jeg sige klart nej til hr. Bertel Haarder. Under ingen omstændigheder. Jeg har på intet tidspunkt forsøgt at true Københavns Borgerrepræsentation til noget som helst. Jeg har fastholdt det, der ligger soleklart i den aftale, som hr. Bertel Haarder sikkert kender, nemlig at det beløb, der var afsat til et skuespilhus, var afsat til netop det projekt.

Det beløb kan ikke anvendes til noget andet, før der tages en ny politisk beslutning om det. Derfor kunne jeg ikke love Københavns Borgerrepræsentation, at vi vil bygge noget andet. Nu er det altså også staten, der bygger. Det er ikke Borgerrepræsentationen, der skal bygge. De skal lave en planlovgivning, så vi kan komme til at bygge. Det har de vist sig lidt modvillige til i denne sag, og det har vi med beklagelse måttet tage til efterretning, og så er den sag ikke længere.

Jeg kunne berette meget, men det skal jeg næppe her, om min samtale med Borgerrepræsentationen og om de forskellige vinkler og begrundelser for, at vi er landet i denne situation. Det tilhører vist en anden diskussion, som jeg gerne tager. Der er for mig ingen grund til at iklæde mig sæk og aske, men sørgebånd i denne anledning bærer jeg gerne.

Hermed sluttede spørgsmålet.

B. Spørgetiden

Spm. nr. S 1077

1) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil statsministeren sikre, at dronningens nytårstale ikke i fremtiden bruges af statsministeren som springbræt for statsministerens egen politiske nytårstale dagen efter?«

Skriftlig begrundelse

Statsministeren har i svar på spørgsmål nr. S 940 undladt at besvare en afgørende del af spørgsmålet. Statsministeren undgår spørgsmålet om, at dronningens tale ikke bør indeholde direkte eller indirekte støtte til regeringens politik i spørgsmål, som partierne er uenige om.

I Børsens Nyhedsmagasin den 9. januar 1998 afsløres en påfaldende overensstemmelse mellem dronningens og statsministerens nytårstaler i årene 1994-95, 1996-97 og 1997-98.

Ved at sammenligne talerne kan man se, at statsministeren tilrettelægger dronningens tale således, at han selv kan følge budskabet op dagen efter i sin politiske tale. På den måde er der reelt tale om et misbrug af statsministerens beføjelser. Det er urimeligt, at statsministeren bruger dronningens autoritet som platform for sin egen politiske kampagne.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg går ud fra, at statsministeren og jeg er enige om, at den vane, den skik, som statsministeren er kommet ind på, er, at statsministeren nøje koordinerer indholdet i dronningens nytårstale med sin egen nytårstale, således at statsministeren kan bruge dronningens tale som afsæt til det politiske budskab, som statsministeren ønsker at bruge sin egen tale til dagen efter.

Jeg siger det her, fordi jeg ikke håber, at vi først skal til at diskutere, hvordan det her rent teknisk foregår. Jeg siger bare det her, for at vi kan starte diskussionen med udgangspunkt i den faktiske kendsgerning, nemlig at der sker en sådan nøje koordinering mellem statsministerens og dronningens tale, og begge taler skrives jo som bekendt af statsministeren.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Der er overhovedet ikke nogen diskussion at starte. Jeg har givet hr. Keld Albrechtsen et svar, oven i købet på skrift. Jeg skal gerne gentage det her i salen i dag:

»Hendes Majestæt Dronningens nytårstale godkendes af statsministeren i overensstemmelse med dansk forfatningstradition.« – grundloven – »Statsministeriet udarbejder til eventuel inspiration et udkast til kabinetssekretæren. Det færdige resultat er Hendes Majestæt Dronningens nytårstale.«

I modsætning til hr. Keld Albrechtsen synes jeg faktisk, at dette svar taler for sig selv, og lad mig tilføje: Uanset hvor højt stemmen hæves, har jeg ikke flere kommentarer, for jeg vil ikke medvirke til, at dronningen inddrages i politik.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, den sidste udtalelse fra statsministerens side er en stærk påstand, al den stund statsministeren jo direkte bruger dronningens nytårstale til aktivt at inddrage hende netop i politik.

Jeg fik det svar, som statsministeren nu henviser til, og grunden til, at jeg har rejst spørgsmålet her i spørgetiden, er, at det svar, som statsministeren gav mig, overhovedet intet indeholdt om det afgørende. Jeg spurgte nemlig, om det er sådan, at der er retningslinjer, der sikrer, at dronningens tale ikke indeholder direkte eller indirekte støtte til regeringens politik i spørgsmål, som partierne er dybt uenige om, altså partipolitiske spørgsmål, og den del af mit skriftlige spørgsmål, som jeg stillede umiddelbart efter, at de to taler var holdt, nægtede statsministeren at svare på.

Det er rigtigt, at der var disse fire linjer, som statsministeren læste op, og som reelt ikke forholder sig til det afgørende problem i denne sag, nemlig spørgsmålet, om statsministeren bevidst misbruger dronningen på en sådan måde, at han bruger dronningens autoritet over for befolkningen til at skabe et afsæt til at kaste en bold op, som statsministeren så kan bruge dagen efter i sin egen nytårstale.

Det er da, og det vil jeg godt spørge statsministeren om, et udtryk for, at det er statsministeren, som bruger dronningen politisk, som aktivt faktisk gør dronningen til et redskab for regeringens politik, og som bruger dronningen til at promovere regeringens politik.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1078

2) Til statsministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil statsministeren overveje helt at opgive traditionen med at holde nytårstale hvert år den 1. januar?«

Skriftlig begrundelse

Vi har i en række tilfælde oplevet, at statsministeren har brugt dronningens nytårstale som platform for sin egen promovning af socialdemokratisk partipolitik i statsministerens tale den 1. januar. På den baggrund foreslår formanden for Det Konservative Folkeparti, Per Stig Møller, i Ekstra Bladet den 10. januar 1998, at vi bør overveje, om det overhovedet er rigtigt at lade statsministeren holde nytårstale.

Hertil kommer, at man kan stille spørgsmålstegn ved, om tiden er løbet fra traditionen med, at statsministeren holder nytårstale. Det er en tradition, der stammer fra tider, hvor statsministeren opfattedes som en landsfader, der talte med faderautoriteten til sine børn. En sådan tradition stemmer derfor ikke godt med nye og forhåbentlig mere demokratiske tider.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må på baggrund af det foregående spørgsmål sige, at vi snart bliver nødt til at have en debat her i Folketinget om statsministerens måde at besvare spørgsmål på. Jeg synes, hans arrogance efterhånden har nået højder, som jeg håber, at et flertal i dette Folketing ikke vil acceptere. Det er jo statsministerens opgave at komme her i spørgetiden og besvare spørgsmål. Derfor håber jeg, at statsministeren vil forbedre sig nu, hvor han har chancen med et nyt spørgsmål. Jeg håber, at vi får et indholdsmæssigt svar på spørgsmål nr. 2.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Spørgsmål nr. 2 lyder: Vil statsministeren overveje – det var vist sådan, det var – helt at opgive traditionen med at holde nytårstale hver den 1. januar? Det var sådan, spørgsmålet lød, tror jeg.

Svaret er: Nej, det vil jeg ikke.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må jo sige, at det var et meget kort og klart svar.

Jeg vil godt spørge statsministeren: Når det nu er sådan, hvilket vi har konstateret, og som det f.eks. blev dokumenteret af Børsens Nyhedsmagasinet den 9. januar i en analyse, at forholdet mellem dronningens nytårstaler og statsministerens nytårstaler dokumenterer, at statsministeren bruger dronningens taler som en platform for sit eget politiske budskab, til at promovere socialdemokratisk partipolitik, og det så ydermere er sådan, at denne tradition med, at statsministeren holder en årlig nytårstale til befolkningen er et levn fra Staunings tid, hvor statsministre var sådan en slags landsfædre, er det vel ikke en skik eller en tradition, der passer så godt ind i et moderne samfund med en sådan landsfaderskikkelse, som taler til sine børn? Spørgsmålet er vel, om den nuværende statsminister også er helt egnet til den rolle.

Per Stig Møller (KF):

Hr. Keld Albrechtsen kommer med nogle meget interessante meldinger, som jeg glæder mig til at se, om han kan indfri på tirsdag, idet han jo håber, at et flertal ikke vil acceptere statsministerens arrogante facon. Så kan jeg da kun sige til hr. Albrechtsen, at han på tirsdag får rig mulighed til at vise, at han ikke kan acceptere statsministerens måde at lede landet på.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Det er et spørgsmål til statsministeren.

Per Stig Møller (KF):

Nu kommer så spørgsmålet til statsministeren. Jeg synes, statsministeren skuffede – nej, ikke skuffede, for gentleme bliver ikke skuffede, de bliver bedrøvede – bedrøvede mig ved, at statsministeren benyttede sin nytårstale til at komme med et fuldstændig uidentificerbart angreb på sine politiske modstandere.

Jeg ved ikke, hvem statsministeren tænkte på, da han advarede mod dem, der vil skære ned i velfærdssamfundet. Det, der skiller statsministerens og vores parti, er jo vores forskellige opfattelse af, hvordan man sikrer velfærdssamfundet. Det er vores opfattelse, at statsministeren udsætter det for fare ved ikke at foretage de fornødne reformer, hvorimod vi ved at foretage de fornødne reformer gennemfører det.

Derfor vil jeg spørge statsministeren: Synes statsministeren, at man kan være bekendt at bruge den tale som simpel partileder? Har man ikke en forpligtelse til at løfte sig den dag? For ellers risikerer vi jo, at medierne benytter deres

frihed til at opsige aftalen med Statsministeriet. Det ville vi være kedede af, for vi vil gerne holde den i det kommende år.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen): Til hr. Keld Albrechtsen kan jeg sige: Jeg vil stadig væk ikke opgive at holde nytårstale.

Og til hr. Per Stig Møller vil jeg sige: Tja. Jeg tror ikke, at den tid er forudsebar, hvor hr. Per Stig Møller får lejlighed til at holde nytårstale.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu kan jeg forstå, at statsministeren også agter at holde nytårstale den 1. januar næste år, og det kan vi andre så ikke gøre noget ved. Det er jo, som hr. Per Stig Møller var inde på, i virkeligheden pressen, der afgør, om statsministeren får denne mulighed for at holde nytårstale.

Men så vil jeg godt spørge statsministeren, om han belært af de dårlige erfaringer fra de sidste to taler med sammenkædningen af dronningens nytårstale og statsministerens nytårstale dog ikke i det mindste vil give de embedsmænd, der skriver taleudkastene, besked på, at den går altså ikke én gang til at bruge dronningens tale som afsæt for regeringens politiske propaganda dagen efter. Det håber jeg, for dronningen kan vel heller ikke være tjent med, at hun bruges på den måde i statsministerens politiske kampagner.

Per Stig Møller (KF):

Statsministeren startede med at sige tja, og der efter fortsatte han i virkeligheden kun med at sige bom, bom.

Jeg forstår, det drejer sig om en tilståelsessag, og dem er der jo mange af fra denne regerings side. Statsministeren tilstår, at han egentlig ikke havde noget belæg for at sige, at nogle vil skærene i velfærdssamfundet, og det opfatter jeg som alt det, man kan få ud af statsministeren her, thi statsministeren er jo ikke villig til og formentlig heller ikke i stand til at svare. Det kan vi konstatere.

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne opfordre statsministeren til at give hr. Per Stig Møller et ordentligt svar. Jeg kan godt lide korte og klare svar, men det, der blev sagt her, var altså meget arrogant.

Det drejer sig om, hvorvidt statsministeren mener, det er rimeligt at bruge den sidste tredjedel af nytårstalen til et angreb på politiske modstandere og filmed et angreb, som virkede

umådelig perfid og malplaceret, og som må have fået en meget stor del af befolkningen til at føle, at statsministeren misbrugte lejligheden til at føre valgtale. Jeg synes, det er relevant at svare på det spørgsmål her i parlamentet, og det kan man ikke besvare med et tja og en perfid bemærkning til en af oppositionens ledere.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Måske skal jeg først benytte lejligheden til over for hr. Keld Albrechtsen at fortælle lidt historie. Jeg kan fortælle spørgeren, at efter hvad der er blevet oplyst for mig, går traditionen med nytårstaler af såvel dronningen og tidligere konger som statsministeren tilbage til 1940. Under krigen var der en lidt skiftende praksis, men i 1940 blev den første radiotransmitterede nytårstale holdt af statsministeren. Indtil da var statsministeren, efter hvad jeg har fået oplyst, ofte kommet med en nytårsudtalelse, der blev trykt i de skrevne medier.

I hele perioden fra 1940 og frem til 1958, igen med lidt variation i krigsårene, holdt statsministeren og kongen nytårstale den samme dag, nemlig den 1. januar. Journalist Poul Jørgensen fortæller i sin bog »Danmarks Dronning«, at kongens tale oprindeligt blev holdt ved nytårstaflet nytårsdag om aftenen, og at radioen transmitterede talen herfra, men nytårsdag 1958 transmitterede fjernsynet for første gang kongens tale direkte. Da der normalt ikke kommer fotografier ind til nytårstaflet, besluttede Kong Frederik IX, at han fremover ville holde nytårstalen nytårsaften fra sin egen bolig, og fra den 31. december 1958 blev kongens nytårstale derfor rykket en dag frem til den 31. december om aftenen. At hr. Keld Albrechtsen ikke har været tilfreds med mine seneste nytårstaler, kan ikke få mig til at bryde en næsten 60 år gammel tradition for, at såvel statsministeren som regenten holder en nytårstale.

Med formandens tilladelse vil jeg også godt gøre en enkelt bemærkning til hr. Per Stig Møller, som havde et spørgsmål til mig. Mit svar vil være: Jeg kan ikke frigøre mig for – det er også til hr. Bertel Haarder – at det forhold, at hr. Bertel Haarder og hr. Per Stig Møller ikke kan lide min nytårstale, ikke nødvendigvis behøver at være en objektiv betragtning, som hele befolkningen i Danmark deler. Jeg har været gladere for at se hr. Peter Duetofts karakteristik af min nytårstale, som jeg selv deler: En rund tale til hele nationen, som det nu sig hør og bør. Den

vurdering deler jeg, og derfor vil det være mit svar til hr. Per Stig Møller.

Til hr. Bertel Haarder mener jeg faktisk at jeg bør sige, at der er en gang imellem tradition for, at hvis et enkelt ord, f.eks. arrogance, opræder, bliver det genbrugt og genbrugt og genbrugt; men det behøver det jo ikke blive mere rigtigt af. Hvis hr. Per Stig Møller har et nyt spørgsmål, besvarer jeg det derfor gerne.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Det tillader forretningsordenen desværre ikke. (Munterhed).

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1081

3) Til statsministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Er det statsministerens opfattelse, at dronningen bruges i markedsføringen af regeringens politiske budskaber?«

Skriftlig begrundelse

Siden ministeriet Nyrup Rasmussen overtog regeringsmagten i 1993, er dronningen i stigende grad efter spørgerens opfattelse blevet anvendt i markedsføringen af regeringens – specielt Socialdemokratiets – politiske mærkesager. En systematisk gennemgang af dronningens nytårstaler de seneste tre år foretaget af Børsens Nyhedsmagasin den 9. januar 1998, siderne 4, 5 og 6, dokumenterer således, at regeringen har haft held til at lade dronningen promovere socialdemokratiske mærkesager.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg tror, det korteste svar til hr. Thulesen Dahl er at svare nej, og i øvrigt kan jeg henvise til min besvarelse af spørgsmål nr. S 1077.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det kommer ikke helt overraskende for mig, at statsministeren vælger at besvare spørgsmålet på den måde, heller ikke i betragtning af, at vi har haft to spørgsmål, der er gået på lidt af det samme.

Men jeg vil gerne bruge dette spørgsmål som anledning til at spørge statsministeren helt principielt og altså se bort fra den diskussion,

der lige har været om nytårstalerne i år og de 2 foregående år: Er det ikke statsministerens opfattelse, at en nytårstale ikke bør kunne sammenlignes med et valgkampudspil, at en nytårstale bør være rund, bør være en tale til hele nationen og bør berøre nogle grundlæggende værdier for vort samfund? Og hvis det ikke er det, en nytårstale skal bruges til, kunne man så ikke lige så godt benytte anledningen, som man jo gør, når Folketinget åbnes, til at lade den transmittere nærmest som et budskab? Det indtryk, man har fået af statsministerens nytårstaler de seneste år, er nemlig, at det ikke er statsministerens hensigt, at den skal være en rund tale til hele nationen, men at den skal have karakter af et valgkampbudskab og skal ses i en helt anden sammenhæng.

Vi er desværre nødt til at blande Hendes Majestæt ind i sagen og ind i debatten, fordi det er Dansk Folkeparti og tidligere spørgeres indtryk, at statsministeren i den grad har misbrugt dronningens autoritet til at fremme sine egne politiske budskaber, har sporet sig ind på nogle temaer, som statsministeren så kan give politisk indhold den næste dag. Det er klart, at det vil vi heller ikke vige tilbage fra at kritisere statsministeren for, og derfor er jeg lidt interesseret i svaret på det rent principielle spørgsmål, jeg har stillet i et forsøg på at få en tilkendegivelse fra statsministeren: Agter han at ændre profil, hvis han skal holde en nytårstale på et senere tidspunkt, eller ønsker han at fortsætte ad den samme vej?

Keld Albrechtsen (EL):

Nu var statsministeren jo ved at blive helt meddelsom under det foregående spørgsmål, og det er jo dejligt, især i betragtning af den arrogance, han startede med at lægge for dagen.

Jeg håber, han vil fortsætte i det meddelsomme hjørne, og derfor vil jeg godt spørge statsministeren: Var det sådan, da nytårstalen blev skrevet forud for den 31. december, da dronningen holdt sin tale, at statsministeren havde givet sine embedsmænd besked på, at dronningens tale skulle udformes således, at den kunne danne klangbund for, at statsministeren dagen efter kunne anbefale befolkningen at sige ja til Amsterdamtraktaten? Sådan var det, og det er derfor, jeg spørger statsministeren: Var det sådan, at statsministeren pålagde sine embedsmænd, der skrev manuskripterne, at foretage denne konkrete sammenkædning? Det er et

spørgsmål, som statsministeren kan besvare meget enkelt med et ja eller nej.

Per Stig Møller (KF):

Først vil jeg godt sige, at jeg er enig med statsministeren i, at vi skal holde dronningen helt uden for denne diskussion, og derfor vil jeg fortsætte med at sige, at det var venligt af statsministeren at gøre opmærksom på statsministertaletraditionen.

Den startede altså med Stauning, og han holdt jo en meget uheldig nytårstale, hvor han hyldede det nye Europa og Hitlers sejr og sagde, at vi skulle tilpasse os det nye Europa. Nu har statsministeren efter vores opfattelse også holdt en uheldig nytårstale, så kunne vi ikke få et løfte fra statsministeren om, at nu tager Socialdemokraterne sig sammen og holder nogle nytårstaler af et lidt højere niveau end dem, Stauning var så uheldig at holde i 1941, og den tale, statsministeren holdt den 1. januar – hvis altså statsministeren på besynderlig vis skulle blive i stand til at holde den næste nytårstale, hvad vi ikke regner med, for nu har vi jo Enhedslistens løfte om, at det ikke sker.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Til hr. Per Stig Møller: Nu er det lige før, det går for vidt! Tænk at begynde at sværte Stauning til, noget værre har jeg måttet lede længe efter – jo, en gang imellem ser jeg hr. Per Stig Møller prøve at sammenligne det gamle sovjetstyre og nutidens politik. Drop det! Historieindsigt kan man bruge til meget, bogskriverier ligeså, men man kan ikke bruge det til polemik i aktuel politik. Jeg vil fraråde det, det er for gennemskueligt, og det er for overfladisk.

Til hr. Thulesen Dahl, som for det første siger, at talen er for konkret, og om den ikke kan blive mere rund: Hr. Thulesen Dahl burde foretage et studium af kommentarerne til nytårstalerne. Sammenfattende er kritikken af min forgænger, hr. Poul Schlüters, nytårstaler i hans 10 år som statsminister gået på, at enten var de for runde, eller også var de for konkrete, og jeg kan genkende den kritik i de 5 år, jeg har holdt min nytårstale. Når den har været for rund, har det været galt, og når den har været for konkret, har det også været galt, så jeg må nok leve med, at der fra hr. Thulesen Dahl og hans partis side også fremover vil komme kritik af mine nytårstaler.

Til hr. Keld Albrechtsen: Svaret er nej! Og med denne tilføjelse: Jeg medvirker ikke til, at dronningen bliver inddraget i politik.

Per Stig Møller (KF):

Jeg synes, statsministeren lever forrygende godt op til udtrykket: Det eneste, man ikke må tage en politiker på, er på ordet.

Det var statsministeren selv, der angav 1940 som starttidspunktet, og jeg synes, det er rimeligt at gøre opmærksom på, at der åbenbart er holdt mange nytårstaler fra socialdemokratisk side, som ikke kan stå for en nærmere prøvelse. Den ene var Staunings, hvor han hyldede det nye Europa, som Hitler skabte, og jeg er helt sikker på, at Stauning og Socialdemokraterne senere har fortrudt det.

Det andet, der er grund til at fortryde, er, at statsministeren misbrugte sin taletid den 1. januar til et uunderbygget angreb på sine politiske modstandere, og det synes jeg statsministeren, som Stauning gjorde dengang, skulle være stor nok til at fortryde og love ikke at gøre en anden gang. Det er jo ikke derfor, vi har en statsministertale. Ellers må man gå ud fra, at medieerne siger, at det ikke skal være en partiledertale, og at medieerne har frihed til at stoppe den tale. Hvis vi skal vælge, vil vi meget gerne nøjes med dronningens tale, men vi glæder os til selv at overtage magten og løfte niveauet.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Det var en kommentar.

Per Stig Møller (KF):

Spørgsmålet var om statsministeren, ligesom Stauning, vil være i stand til at fortryde.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil give statsministeren det råd at læse Staunings tale en gang til, for så tror jeg ikke, statsministeren vil ønske at mindes den tale ret meget længere.

Men jeg vil godt spørge statsministeren, om hans svar skal forstås sådan, at statsministeren virkelig i ramme alvor vil have, at vi skal tro, det er fuldstændig tilfældigt, at Børsens Nyhedsmagasin har kunnet påvise dette klare sammenfald mellem temaerne i dronningens nytårstale og statsministerens nytårstale. Vil statsministeren virkelig påstå, at det er fuldstændig tilfældigt, og at det er sket, uden at statsministeren på nogen måde har udstedt nogen form for direktiver eller på nogen måder

påvirket processen? Det kan da ikke være statsministerens ramme alvor, at vi skal tro på en sådan historie?

Men hvis det er rigtigt, tyder det jo på, at statsministeren ikke rigtig har styr på tingene. Sådan formoder jeg dog ikke, det kan være, og derfor vil jeg godt spørge statsministeren en gang til og helt præcist: Hvilken rolle har statsministeren i forbindelse med sammenkædnin-gen af temaerne for dronningens nytårstale og statsministerens nytårstale? Er det statsministe-ren, der bestemmer og fastlægger temaerne i begge taler?

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Tak for svaret.

Jeg vil allerførst sige, at jeg såmænd ikke har noget imod, at statsministeren er konkret, for det må statsministeren gerne være. Det, jeg har noget imod, er, at når Hendes Majestæt Dronningens nytårstale godkendes i Statsministeriet, misbruger statsministeren efter vores opfattelse det forhold ved at sørge for, at temaerne bliver tilrettelagt sådan, at man kan fylde noget politisk indhold på dem den næste dag. Det er dét, kritikken går på, det er såmænd ikke, om statsministeren vælger at være konkret, det er den sammenkædning, som finder sted.

Vi mener, det er dokumenteret, at den sammenkædning har fundet sted i stigende omfang i de seneste år under den nuværende statsminister, og jeg kan forstå, at statsministeren vil fortsætte med at holde den slags nytårstaler, hvis statsministeren også sidder til nytår. Og derfor er mit spørgsmål: Vil statsministeren overveje at stoppe godkendelsesprocessen i Statsministeriet af Hendes Majestæt Dronningens nytårstale? En måde at komme ud af problemet på var jo netop, at der ikke skulle være den godkendelsesproces, og at det ikke var Statsministeriet, der skulle lave udkast til Hendes Majestæt Dronningens nytårstale, men at man lod det køre helt af sig selv i tillid til – det har vi i hvert fald – at Hendes Majestæt Dronningens sagtes kunne magte den opgave selv.

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Først til hr. Per Stig Møller: Jeg har lyst til at sige, at jeg ville nu være forsigtig med at referere til krigsårene, når det gælder de danske politiske partiers holdninger, især hvis man fører sig frem, som hr. Per Stig Møller gør nu – ja, der er altså også grænser for, hvad jeg finder mig i.

Til hr. Keld Albrechtsen: Det er en overraskelse for mig at høre om et så ivrigt engagement i Børsens Nyhedsmagasin, og så har jeg i øvrigt ikke flere kommentarer til hverken hr. Keld Albrechtsen eller hr. Thulesen Dahl.

Jeg bidrager ikke til, at dronningen inddrages i politik. Jeg har omhyggeligt redegjort for, hvad den forfatningsmæssige tradition er. Den er der, den fungerer, og den vil fortsætte. Og jeg har ikke flere kommentarer til dette spørgsmål. Jeg synes, at oppositionen skulle samle sig om vigtige politiske spørgsmål, der har at gøre med dette lands fremtid. Det ville klæde oppositionen og dansk politik.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Vi mener heller ikke i Dansk Folkeparti, at Hendes Majestæt Dronningen bør være en politisk katebald; naturligvis mener vi ikke det. Den eneste grund til, at vi inddrager Hendes Majestæt i debatten, er, at det er i Statsministeriet, man godkender dronningens nytårstale, og når vi kan se, at der er en sammenhæng mellem det, statsministeren siger i sin nytårstale, og det, Hendes Majestæt siger i nytårstalen, så er det da nærliggende at få den antagelse, at det er, fordi der i Statsministeriet er sket en koordinering. Det er alene på grund af statsministerens måde at koble disse taler sammen på, at vi har set os nødsaget til at tage diskussionen på denne her måde.

Jeg kan godt høre på statsministeren, at vi ikke kommer længere med det. Det vil jeg beklage, og så vil jeg i lighed med andre spørger udtrykke håbet om, at den siddende statsminister ikke sidder der, næste gang nytårstalen skal holdes.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1012

4) Til finansministeren af:

Kristian Thulesen Dahl (DF):

»Kan ministeren bekræfte, at Finanstilsynet og Finansministeriet i 1993 indgik aftale om ikke at aflægge de færøske banker kontrolbesøg, og vil ministeren redegøre for baggrunden herfor?«

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg går ud fra, at spørgsmålet henviser til en skrivelse af 26. maj 1993 fra Finanstilsynet til embedsværket i Finansministeriet, som blev

refereret også i sidste uge i dagspressen. Det var en forsidenyhed på Politiken, men den er ikke ny. Den samme skrivelse var refereret i Jyllands-Posten den 15. maj 1995, altså for knap tre år siden, og spørgsmålet blev drøftet i Folketingets spørgetid den 24. maj 1995 på baggrund af spørgsmål nr. S 1711 til erhvervsminister Mimi Jakobsen fra fru Kirsten Jacobsen.

Temaet behandles også i den netop offentliggjorte beretning fra undersøgelseskommissionen om den færøske banksag, og sådan som sagen nu også med undersøgelseskommissionens materiale foreligger oplyst for mig, så må jeg udlede, at der er tale om drøftelser mellem embedsmænd i forbindelse med forberedelsen af det politiske forhandlingsmøde mellem den danske regering og Færøernes landsstyre den 28. maj 1993.

Jeg har ikke på daværende tidspunkt selv deltaget i disse drøftelser, og jeg har personlig ikke haft kontakt med Finanstilsynet i forbindelse med forberedelsen af 28. maj-forhandlingerne.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne sige tak til finansministeren for besvarelsen. Det er svært, når man nu er dykket ned i det materiale, der foreligger også i kommissionsredegørelsen, at få den opfattelse, at finansministeren slet ikke har været vidende om nogen forbindelse mellem Finansministeriet og Finanstilsynet omkring kontroltilsyn med de færøske banker. Det er meget svært. Nu svarer finansministeren meget specifikt med hensyn til det pågældende møde i maj 1993, og derfor vil jeg spørge finansministeren: Har der ved andre lejligheder efter finansministerens opfattelse været kontakter mellem Finansministeriet og Finanstilsynet med henblik på ikke at lave kontrolbesøg på Færøerne, som man ellers under normale omstændigheder ville have gjort, ud fra at Finanstilsynet jo er en uafhængig instans, som skal kontrollere banksektoren?

Anders Fogh Rasmussen (V):

Finansministeren siger, at der ikke er noget nyt, og så henviser han til en skrivelse af 26. maj 1993 fra Finanstilsynet, som tidligere har været omtalt. Jo, der er bestemt noget nyt. Det er nemlig sådan, at der i mellemtiden er kommet beretningen fra undersøgelseskommissionen vedrørende Færøbanksagen, og dér drager kommissionen en krystalklar konklusion, som vi kan læse på side 1082, hvor der står:

»Kommissionen finder det godtgjort, at der i maj 1993 er indgået en aftale mellem i hvert fald Finansministeriet på den ene side og tilsynet på den anden side om, at tilsynet ikke forud for de planlagte forhandlinger mellem regeringen og landsstyret den 28. maj 1993 skulle rette forespørgsel til Sjøvinnubanken og Færøbanken om forventningerne til resultatet for første halvår 1993.«

På den baggrund må vi konkludere, at svaret på spørgsmålet er: Jo, der var en aftale. Det har undersøgelseskommissionen fastslået, og jeg vil spørge finansministeren, om han ikke er enig i, at det er en overtrædelse af lovgivningen.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det er meget svært at få et fuldstændig klart indtryk af begivenhedsforløbet og de samtaler, der har fundet sted bl.a. mellem finansministeren og den daværende direktør for Finanstilsynet. Det er naturligvis utilfredsstillende for Folketinget nu her efterfølgende.

En af årsagerne til, at det er så vanskeligt helt at kortlægge begivenhedsforløbet, kan jo være, at finansministeren i modsætning til alle andre vidner, som har været afhørt, har nægtet at udlevere personlige papirer og notater, ja, oven i købet har haft advokatbistand for at sikre, at finansministeren blev fri for det.

Mit spørgsmål er: Hvorfor var det så vigtigt for finansministeren, at undersøgelseskommissionen ikke fik adgang til de personlige papirer og notater?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Jeg kan ikke til hr. Thulesen Dahl tilføje noget som helst om begivenhedsforløbet i maj måned, sådan som der også er redegjort for det i undersøgelseskommissionens rapport. Jeg har som sagt ikke personlig deltaget i den del af forløbet. Det er rigtigt, at man taler om en aftale. Det er i hvert fald drøftelser, der er foregået på embedsmandsplan som en del af forberedelsen til forhandlingerne den 28. maj, og der er jo også forskellige vidneudsagn fra de involverede embedsmænd, som jeg desværre ikke inden for den tid, der er til rådighed her, kan referere, men som alle kan læse. Jeg er helt overbevist om, at Finanstilsynet ikke på noget punkt har bevæget sig ud i at overtræde gældende lovgivning.

Jeg vil godt sige til hr. Kirkegaard, at samtalen mellem Finanstilsynets direktør og mig, som jeg i øvrigt har samrådsspørgsmål om i efter-

middag, ikke vedrørte disse her temaer, hvilket også fremgår krystalklart af det meget udførlige referat, som Finanstilsynets daværende direktør selv har skrevet, og som er refereret i undersøgelseskommissionens beretning.

Med hensyn til dokumenter er der noget, hr. Kirkegaard har misforstået, og det forstår jeg godt på baggrund af den pressedækning, der er til morgen. Der er mig bekendt ikke andre af dem, der har været udsurgt, der har udleveret tilsvarende papirer, men kommissionen har haft adgang til alle dokumenter, der har været mellem ministerierne, i ministerierne, interne notater og referater, der fandtes, derunder ministrenes påtegninger af disse.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det virker meget velovervejet, det, finansministeren siger, og når han udtrykker, at han ikke personlig har deltaget i den del af forløbet og meget specifikt henviser til én bestemt dato, den 28. maj, osv., er det hele tiden for, som jeg hører det, at undgå at besvare spørgsmålet, om finansministeren på et andet tidspunkt af forløbet på nogen måde har været inddraget i – eller vidende om – at Finanstilsynet undlod kontrolbesøgene.

Et andet spørgsmål, jeg gerne vil have svar på, er, om det er finansministerens overbevisning, at Finanstilsynet burde have aflagt kontrolbesøg eller stillet forespørgsel om økonomien i de to færøske banker i det forløb, hvad Finanstilsynet jo ikke gjorde. Mener finansministeren det?

Endelig kunne jeg godt tænke mig at høre, om finansministeren ikke kan bekræfte, at der – selv om finansministeren, hvis vi skal tage det for pålydende, ikke har været bekendt med det – må have været indgået en aftale mellem Finansministeriet og Finanstilsynet, som kommissionsrapporten også anfører.

Anders Fogh Rasmussen (V):

Det er altså for billigt. Nu oplever vi igen finansministeren skyde ansvaret over på embedsmændene ved at sige, at han ikke kender noget til nogen aftale; det må være embedsmændene, der har lavet den. Det er jo klart, at der er lavet en aftale. Det siger undersøgelseskommissionen. Altså, der er lavet en aftale. Men finansministeren siger, at det har han ikke noget med at gøre; det er embedsmændene.

Hvem var det, der den 22. april 1993 ringede til Eigil Mølgaard? Det var finansministeren,

som førte en samtale med Eigil Mølgaard, daværende direktør for Finanstilsynet, en samtale, hvorom finansministerens egen departementschef har sagt, at den drejede sig om, at finansministeren ville have Finanstilsynet til at udskyde et kasseeftersyn.

Kan finansministeren bekræfte, at han har haft den samtale med hr. Mølgaard? Og vil finansministeren ikke også kunne bekræfte, at hans egen departementschef har sagt, at hensigten med samtalen var at få Finanstilsynet til at udskyde et kasseeftersyn?

Og så var det, jeg spurgte, om finansministeren ikke er enig i, at det er en overtrædelse af lovgivningen, ikke fra Finanstilsynets side, men fra finansministerens side, at han prøver at vride armen om på Finanstilsynet og få det til at opføre sig i strid med de pligter, der påhviler Finanstilsynet.

Knud Erik Kirkegaard (KF):

Det bliver mere og mere mystisk med indholdet af den telefonsamtale, som finansministerens departementschef jo overhørte. Vil det sige, at departementschefen fuldstændig har misforstået, hvad det hele drejede sig om? Skulle departementschefen virkelig være i besiddelse af så ringe åndsevner, at han skulle være i stand til at misforstå så ganske totalt?

Så vil jeg godt bede finansministeren bekræfte, at finansministeren i henhold til beretningen ved en fejl ikke i første omgang blev forespurgt om udlevering af de personlige notater og papirer i modsætning til de andre vidner, der var indkaldt, og at finansministeren, da man ville rette forglemmelsen, nægtede at udlevere dem og oven i købet måtte indhente advokatbistand for at få sit ønske opfyldt.

Svend Aage Jensby (V):

Finansministeren henviser i sit svar vedrørende spørgsmålet om udlevering af personlige notater til en af dagens aviser. Jeg læser i Jyllands-Posten fra den 17. januar 1998 følgende:

»Under afhøringer af Lykketoft bemærkede kommissionen nemlig, at han støttede sig til nogle personlige notater. Dem ville kommissionen gerne have til sit arbejde – som man i øvrigt rutinemæssigt havde bedt alle om.

Men Mogens Lykketoft sagde blankt nej.«

Mine spørgsmål lyder: Er det rigtigt, at finansministeren under afhøringen blev bedt om at udlevere notaterne? Eller blev finansmi-

nisteren i et brev efter afhøringen bedt om det? Der ligger altså to spørgsmål i det.

Og det tredje: Vil finansministeren sikre, at offentligheden får kendskab til de notater, således at også offentligheden og ikke blot finansministeren kan foretage en vurdering af den bevisbetydning, disse notater kan have?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Det er som sagt ikke mit indtryk, at der er nogen, der har udleveret notater af den art; det er sådan nogle, som står på denne her blok. Men i øvrigt er der ikke nogen vedrørende den pågældende samtale med Mølgaard. Derfor kan man sige, at det indholdsmæssige, det, den handlede om, har vi Mølgaards meget omhyggelige notat om. Deraf fremgår det, at samtalen ikke har drejet sig om, hvordan Finanstilsynet skal varetage sin tilsynsvirksomhed. Den drejede sig ikke om, hvorvidt man skulle foretage nogen form for eftersyn. Den drejede sig om, hvorvidt man legalt kunne anvende en dispensation fra likviditetsbestemmelserne, sådan som det også fremgår af undersøgelseskommissionens rapport, side 996, at Færøgruppen havde bedt om, at en højtstående minister henvendte sig til Mølgaard om det.

Der er ikke mere at sige om den sag. Jeg har ikke hverken på dette eller et senere tidspunkt drøftet det spørgsmål, som spørgerne interesserer sig for, med Finanstilsynet. Og det er ikke et spørgsmål om at skyde skylden over på nogle embedsmænd; jeg mener ikke, at der, som det foreligger belyst i undersøgelseskommissionens beretning, er noget som helst fordækt eller forkert i de drøftelser, embedsmændene har ført med hinanden og med Finanstilsynet om forbedrelserne til forhandlingerne den 28. maj.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg prøver at lytte godt efter, hvad finansministeren siger, og det, jeg kan konstatere, er i hvert fald, at der er en mængde af de spørgsmål, der er stillet, som finansministeren enten ikke svarer på eller forsøger at glide af på.

Nu siger finansministeren, at han ikke er bekendt med eller har været involveret i, at der fra 28. maj og efterfølgende skulle have været etableret nogen form for aftaler mellem Finansministeriet og Finanstilsynet om ikke at kontrollere i det omfang, Finanstilsynet normalt som uafhængig instans skal kontrollere bankvæsenet.

Man må så spørge: Har der så været etableret en sådan aftale før den 28. maj 1993? Vi bliver nødt til at spørge meget, meget præcist i den her sag, siden finansministeren i den grad forsøger at besvare spørgsmålene efter, hvordan han sikkert ønsker at høre dem.

Derfor vil jeg gerne have finansministeren til at redegøre mere for den del af det, der ligger før den 28. maj 1993.

Svend Aage Jensby (V):

Jeg spørger igen finansministeren: Er det rigtigt, at finansministeren umiddelbart efter afhøringen mundtligt eller skriftligt blev bedt om at udlevere notater, som var til stede under afhøringen i Undersøgelseskommissionen, og at finansministeren sagde nej til at imødekomme den anmodning? Og jeg præciserer, at når jeg spørger, tænker jeg ikke på, om det er notater, der har relation til den ene eller den anden samtale. Det er et helt neutralt spørgsmål: Er det rigtigt, at ministeren støttede sig til notater, blev bedt om at udlevere dem, men nægtede at imødekomme anmodningen?

Kent Kirk (KF):

Jeg vil spørge finansministeren, om han på noget tidspunkt har haft kontakt til Finanstilsynet med henblik på at få Finanstilsynet til at udsætte kontrolbesøget på Færøerne? Og den periode, jeg tænker på her, er april/maj 1993.

Så har jeg et tillægsspørgsmål: Passede det finansministeren godt, at Finanstilsynet ikke tog til Færøerne i den periode og gennemførte kontrolaftersynet?

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Alt det, der spørges om, er der jo redegjort for i Undersøgelseskommissionens beretning. De kontakter, der har været mellem embedsmændene, de forståelser og aftaler, de måtte have indgået, er der redegjort for, og det har været forberedelsen til forhandlingerne den 28. maj.

Jeg vil gerne gentage: Jeg har ikke nogen som helst anledning til at tro, at hvad Finanstilsynet måtte have sagt, det ville gøre i samarbejde med de andre embedsmænd, skulle være i strid med nogen del af Finanstilsynets forpligtelser.

Og svaret til hr. Kirk har jeg givet: Jeg har ikke deltaget i sådanne drøftelser i nogen del af perioden, og det mener jeg faktisk også dokumenteres ved sammenhængende læsning af Undersøgelseskommissionens beretning. Kommissionen konkluderer jo ikke noget som helst

om, at jeg i ordvalg eller indhold har talt med direktør Mølgaard om, hvordan man skulle gribe tilsynsvirksomheden an.

Med hensyn til noterne, som er blevet så interessante, vil jeg sige til hr. Jensby, at det blev jeg ikke spurgt om under selve udspejlingen. Man skrev efterfølgende, om man kunne få noterne. Jeg svarede, at alt, hvad der stod i disse noter, var oplyst under afhøringen – og det er sandheden – men at jeg mente, at det af principielle grund ville være upassende, hvis nogen skulle kigge rundt i alle de noter om alle de møder, jeg har deltaget i.

Jeg tror faktisk også, det kunne være, at en hr. Anders Fogh Rasmussen, en hr. Hans Engell, en hr. Frank Aaen her i salen ville finde det upassende, hvis diskussioner, vi havde haft på tomandshånd om helt andre emner, skulle publiceres af denne grund.

Kent Kirk (KF):

Jeg siger tak for svarene, men jeg vil gerne spørge finansministeren, om jeg skal forstå finansministerens svar på den måde, at finansministeren dementerer Anders Eldrups vidneudsagn i Undersøgelseskommissionen.

Finansministeren (Mogens Lykketoft):

Forsøger man at udlægge departementschefens vidneudsagn på den måde, hr. Kent Kirk gør, kan jeg klart tilbagevise den udlægning, og det mener jeg også kommissionsrapporten gør.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 1084

5) Til fødevarerministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil regeringen garantere, at Danmark uanset WTO's afgørelse opretholder importforbud mod import af hormonbehandlet kød?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge Politiken den 16. januar 1998 vil Verdenshandelsorganisationen WTO i dag give USA og Canada medhold i deres klage over EU's og altså Danmarks forbud mod import af hormonbøffer. Kendelsen kan ikke appelleres og skal ifølge WTO-reglerne gennemføres om senest 15 måneder. Hvis det går, som Politiken spår, risi-

kerer vi altså om et års tid at have hormonbøffer i kølediskene, medmindre den danske regering er indstillet på at trodse WTO-afgørelsen.

Efter Enhedslistens opfattelse har WTO ikke ret til at tilsidesætte danske sundhedshensyn, og vi må være i vores gode ret til her i landet at beskytte danske forbrugere. I den forbindelse er det opmuntrende, at regeringen i sin fødevarerpolitiske redegørelse fastslår, at totalforbudet skal opretholdes.

Det er derimod mindre opmuntrende, at SF's fødevarerpolitiske ordfører, hr. Jørn Jespersen, i Politiken advarer imod, at EU blot ignorerer WTO-afgørelsen. Hans udtalelser kan fortolkes som et knæfald for WTO, men forhåbentlig beror dette på en misforståelse. Og i hvert fald går spørgeren ud fra, at regeringen står fast, uanset om SF bliver blød i knæene.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu eksisterer der jo forskellige opfattelser af, hvad den kendelse, der er afsagt i WTO, i virkeligheden betyder med hensyn til hormonbøfferne, og når jeg stiller det her spørgsmål, er det, for at vi kan være sikre på, at uanset hvad lærde jurister nu skal granske i disse papirer, vil ministeren garantere, at vi ikke får hormonbøffer ind på det danske marked.

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Hr. Keld Albrechtsen spørger, om regeringen vil garantere, at Danmark uanset WTO-afgørelsen opretholder forbud mod import af hormonbehandlet kød.

Regeringens holdning er, at EU's totalforbud mod anvendelse af hormoner til vækstfremmende formål skal opretholdes. Regeringen har senest givet udtryk for sin holdning i den fødevarerpolitiske redegørelse, som vi netop har fremlagt, hvor regeringen konstaterer, at vi også oplever, at der er bred politisk opbakning til den linje. Jeg mener også, at det er i god overensstemmelse med regeringens holdning og konklusionerne, som vi kan læse dem i rapporten fra WTO's appelorgan.

Jeg opfatter faktisk appelorganets konklusioner meget positivt. Appelorganet offentliggjorde den 16. januar i år sin rapport om importforbud mod oksekød. Appelorganets rapport ændrer rent faktisk en række af hormonpanelets konklusioner til fordel for EU. Appelorganet understreger, at WTO-medlemslandene hver især har ret til at fastlægge de beskyttelsesniveauer, som de finder passende, så længe

de foranstaltninger, der tages i anvendelse, kan videnskabeligt begrundes.

På et enkelt punkt finder WTO-appelorganet dog fortsat, at EU's importforbud er i strid med den internationale handelsaftale. Appelorganet mener ikke, at EU har baseret sine importforbud på en risikovurdering, som det kræves. Appelorganet mener ikke, at de tidligere undersøgelser, som EU har refereret til, viser nogen risiko ved indtagelse af kød fra hormonbehandlede dyr. Appelorganet findes desuden, at den seneste undersøgelse af hormoner kræftfremkaldende egenskaber, som EU har inddraget i sin risikovurdering, er for generel til at kunne retfærdiggøre EU's importforbud.

Europa-Kommissionen har nu meddelt, at den agter at bringe sit importforbud i overensstemmelse med WTO-reglerne ved at gennemføre en tilstrækkelig specifik risikovurdering i overensstemmelse med appelorganets anvisninger. Kommissionen mener derfor, at EU kan opretholde sit forbud mod import af hormonbehandlet oksekød uden at komme til at bryde WTO-reglerne.

Regeringen vil oversende et notat, der gennemgår konklusionerne i appelorganets rapport, til Folketingets Europaudvalg.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak for svaret, og jeg håber naturligvis, at den optimistiske udlægning af WTO-kendelsen, som regeringen har lagt frem her, også kan holde i virkeligheden. Desværre ved vi jo, at den amerikanske regering har en anden tolkning af WTO-dommen og mener, at den pålægger EU at ophæve importforbudet.

Jeg kan så også forstå, og det vil jeg gerne have bekræftet af ministeren, at EU's og også Danmarks forbud under alle omstændigheder vil blive opretholdt i de måneder, man har til at gennemføre WTO-kendelsen.

Det sidste og afgørende spørgsmål, som jeg gerne vil have ministeren til at besvare, er: Hvis det nu skulle gå så dårligt, at USA faktisk vinder sagen også i den anden runde, er ministeren så alligevel indstillet på at opretholde forbudet mod import, også med den eventuelle virkning, at der kan blive rejst krav om erstatning og lign.? Det ligger jo i WTO-systemet, så vidt jeg har forstået.

Af hensyn til forbrugerne synes jeg, det er vigtigt at vide, at der ikke vil blive givet køb på dette spørgsmål, og dér savner jeg altså en

besvarelse af, hvad der sker, hvis det nu går dårligt med EU's sag i forhold til WTO.

Bent Hindrup Andersen (EL):

I ministerens fødevarerpolitiske redegørelse sværger ministeren også til forsigtighedsprincippet, og jeg vil gerne spørge ministeren, hvordan ministeren vil håndhæve forsigtighedsprincippet samtidig med, at ministeren efter min opfattelse meget præcist også kritiserer netop WTO-systemets kriterier.

Så jeg vil gerne spørge ministeren: Er det ikke sådan, at hvis man har den holdning, som vi nu har til hormonbøfferne, ville forsigtighedsprincippet i sig selv sige, at dem skulle man aldrig under nogen omstændigheder indføre på det danske kødmarked? Ville det ikke være en korrekt opfattelse af forsigtighedsprincippet?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen):

Rapporten eller afgørelsen er på flere hundrede sider, og den er juridisk udformet. Vi prøver at komme til bunds i den, men jeg har konstateret, at det første indtryk, som jeg personligt har fået af den, i går blev bekræftet af Kommissionen, og der er tre meget vigtige ting:

For det første er forsigtighedsprincippet lagt til grund; et klart dansk ønske.

For det andet siger rapporten, at der kan være forskellige beskyttelsesniveauer for forbrugerne i hvert enkelt land, hvis man i øvrigt har vurderet det.

For det tredje, og det er måske også lige så vigtigt, siger rapporten på den måde, vi har tallet den, at det nu ikke er nok, at et land anklager et andet land for ikke at leve op til handelsbetingelserne; det skal også kunne dokumentere hvorfor. Det er altså ikke bare at sende et postkort, hvis man sådan skal udtrykke det lidt firkantet.

Det synes jeg er utrolig vigtige principper, og sådan har jeg ved første gennemlæsning fortolket rapporten. Den fortolkning gav kommissæren udtryk for på mødet i går og i øvrigt også efterfølgende på pressemødet. Det er vigtige principper, der er vundet her.

Til de mere konkrete spørgsmål:

Punkt 1. Jeg vil selvfølgelig ikke have, vi har åbnet i den periode, der nu er, hvor vi skal vurdere risikomaterialet. Det ligger helt klart, kan jeg sige til hr. Keld Albrechtsen.

Punkt 2. Garantier er noget, som jeg efter ikke så mange, men dog et tilstrækkeligt antal

år i politik er forsigtig med at strø om mig med, men der er ingen tvivl om, hvad den danske regerings holdning er: Vi ønsker under ingen omstændigheder, at der kommer hormonbehandlet kød i danske forretninger, og vil gøre alt, hvad vi overhovedet kan for at undgå det, og den stærke opfattelse har jeg en klar fornemmelse af at jeg deler med alle mine europæiske kolleger.

Men som udgangspunkt synes jeg, at vi også skal have lov til at glæde os lidt, når vi oplever, at der internationalt på nogle vigtige områder er noget, som klart går i den danske retning af at få forbrugerbeskyttelsen i centrum osv., og sådan læser vi ved første gennemgang klart den WTO-afgørelse, som er kommet her.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg deler ministerens vurdering af det glædelige i den afgørelse, der nu er kommet, og jeg håber, at den vurdering, som ministeren har af dommen, viser sig at være rigtig, men det kan vi jo studere, når vi får det notat, som ministeren har lovet.

Men jeg synes også, det er væsentligt, at vi får set denne sag i en lidt mere principiel sammenhæng, og derfor vil jeg gerne spørge, om ministeren er enig med SF i, at det under alle omstændigheder er en god ting, at vi har nogle retsregler for den internationale handel, som gør, at der er en civiliseret måde at løse konflikter på. Det er i øvrigt også den eneste mulighed for at indføre et forsigtighedsprincip i den internationale handel ud fra den betragtning, at hvis der ikke er nogen regler, og det dermed er den stærkes ret, der gør sig gældende på markedet, er det absurd at tale om et forsigtighedsprincip.

Så vil jeg som spørgsmål nummer to spørge ministeren, om vi stadig væk er enige om, at der er grund til at revidere reglerne i WTO, sådan at vi endnu mere sikrer muligheden for højere standarder og et forsigtighedsprincip, så vi er helt sikre på, at reglerne lægger op til det.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om jeg kan forstå ministeren derhen, at det forsigtighedsprincip, der er lagt til grund, vil ministeren holde fast i. Vil ministeren også holde fast i det, selv om det nu viser sig at ende med noget andet? Vil ministeren så håndhæve et princip om, at det er helt urimeligt, at et internationalt retsorgan tilsidesætter nogle veldokumenterede mil-

jøforhold og sundhedsforhold? Det er jo det, der er årsagen til, at den danske regering afviser hormonkødet. Vil ministeren udføre et sådant eventuelt pålæg i Danmark, selv om vi har klare beviser for, at det er forbundet med stor risiko?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, jeg er bange for, at både regeringen og SF nu er på vej ind i sådan en strudsepolitik, hvor man stikker hovedet i busken, og så håber man i øvrigt at uvejret driver over. Jeg kan faktisk ikke forstå, at regeringen og SF kan have en sådan helt overdreven optimistisk opfattelse af, hvad WTO-kendelser går ud på, især når man tager i betragtning, hvordan USA naturligvis plejer at vinde sagerne, for sådan er magtforholdene jo inden for WTO. Derfor bekymrer det mig altså, at regeringen ikke vil give de danske forbrugere en garanti for, at vi under alle omstændigheder skal kunne bevare importforbudet. Det bekymrer mig, må jeg sige til ministeren.

Jeg vil godt spørge: Er der ikke en klar risiko for, at man ved at gå i knæ for WTO, således som regeringen og SF nu gør ved på forhånd at acceptere, at man vil følge og udføre kendelsen, uanset hvor det leder én hen, så til syvende og sidst ender med at måtte ophæve importforbudet? Og var det så ikke klogere, at man uanset konsekvenserne, uanset om der så bliver stillet erstatningskrav osv., på forhånd sagde, at af hensyn til de danske forbrugere forbliver importforbudet ved magt i Danmark?

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Det er da lidt trist, at hvis vi oplever, at der er nogle ting, der går i den retning, som vi har arbejdet og kæmpet for, altså at der er noget der lykkes internationalt, må regeringen og SF ikke have lov til at være en lille smule glad, fordi der tilsyneladende er noget, der er lykkedes. Det er da ikke fair, at vi skal have en nærmest professionel pessimisme i forhold til alt, hvad der har med internationale ting at gøre.

Jeg er i øvrigt meget enig i den definition, som hr. Jørn Jespersen gav: Kun med nogle klare regler, der handler om, at der skal være så megen forbrugerbeskyttelse som overhovedet muligt, kan vi give en reel forbrugerbeskyttelse. Ellers bliver det den rå liberalisme, den rå markedsadgang, som afgør forbrugerbeskyttelsesniveauet, og det ønsker jeg under ingen omstændigheder.

Og så et svar til hr. Bent Hindrup Andersen: Jeg vil altså ikke stå her i dag og give nogle fuldstændig firkantede garantier, men jeg vil gerne give nogle klare politiske tilkendegivelser om, at vi fra første færd har modarbejdet, at der kommer hormonbehandlet kød i danske forretninger, og at vi har haft et samarbejde med de øvrige lande i EU og nu har vundet en sejr, som ser ud til helt klart at betyde, at vi har nået det mål, at der ikke kommer hormonbehandlet kød ind i Danmark.

Så lad os da stoppe op og glæde os over dét! 100-procents-garantier får man selvfølgelig ikke mig til at give her i dag, men det principielle står stadig væk ved magt, også hvis situationen skulle ændre sig, hvad jeg ikke tror den gør: en klar politisk tilkendegivelse om, at vi vil gøre alt, hvad vi overhovedet kan, for, at der aldrig kommer hormonbehandlet kød i danske forretninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 35:

Forespørgsel til statsministeren [om ændring af loven om taxikørsel].

Af Ole Donner (DF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 15/1 98).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 9: Sundhedsministerens redegørelse af 13. januar 1998 om forebyggelse.

(Redegørelsen anmeldt 13/1 98. Redegørelsen givet 13/1 98. Meddelelse om forhandling 13/1 98).

Forhandling

Tove Lindbo Larsen (S):

Det er meget tilfredsstillende, at vi med denne redegørelse fra sundhedsministeren får lejlighed til at drøfte den forebyggelsespolitik, der har så stor betydning for danskernes sundhed. Det er også meget tilfredsstillende, at regeringen har en så positiv holdning til forebyggelse. Det fremgår tydeligt af sundhedsministerens redegørelse.

Jeg vil også gerne fremhæve bogen »Nøgletal om forebyggelse 1997«. Det er et stort og flot stykke arbejde, ministeriet har præsteret, og der er materiale, som vil være et godt grundlag for kommende aktiviteter på sundhedsområdet. Det er en meget god idé, at forebyggelsestallene vil udkomme som en selvstændig publikation i fremtiden.

For år tilbage var vaccination noget nær det eneste større forebyggelsesinitiativ, der fandtes. Nu ser man betydelig mere nuanceret på sagen. Og ministeren nævner i sin redegørelse, at ansvaret ligger dels hos det offentlige og dels hos den enkelte selv.

Det er Socialdemokratiet enig i, og jeg skal komme tilbage til det senere.

Aviser og farvestrålende brochurer giver gode råd om al slags forebyggelse, og jeg synes, man skal se sig godt for: Fiskeolie er godt for det ene, ingefær for noget andet, hvidløg for noget tredje, fibre for fordøjelsen, massageapparater for musklerne, lamper for varmen, og sådan kunne jeg blive ved meget længe.

Om man vil deltage i alt dette, er den enkeltes ansvar. Jeg skal ikke underkende, at nogle mener, at kosttilskud er godt. Og man kan jo benytte sig af det, hvis man vil, eller lade være. Det er ikke skadeligt for helbredet, men det kan måske blive det for tegnebogen.

Helsekost er meget populært, og derfor var det godt, at vi fik lovgivningen om det, så der blev ryddet op i branchen. Spørgsmålet er nu at finde en balance mellem kosttilskud og helsekost.

Når jeg nævner alt dette, er det, fordi det er en del af menneskers livsstil. Og livsstilen påvirkes af mange ting, og den er en væsentlig faktor i sundhedsbegrebet.

At forebyggelse og sundhedsfremme skal prioriteres højt, er Socialdemokratiet enig med regeringen i.

Forebyggelse skal imidlertid ses i et bredt perspektiv, også ud over sundhedssektorens